

LOODUS

<p>1</p>	<p>Seda mõistet (hispaania k. Jõululaps, poiss) kasutasid algselt Ecuadori ja Peruu ranniku kalurid, kes nimetasid nii sooja hoovust, mis saabus tavaliselt jõuluajal ning kestis mitmeid kuid. Sellega kaasnesid tugevad vihmajärgid. Tavaliselt Indoneesia kohal asuv vihmaala liigub ida poole Vaikse ookeani keskkohale, see takistab õhu tavapärasest liikumist ning sellega kaasneb ebatüüpiline ilm (sealhulgas looduskatastroofid) paljudes maailma regioonides. Kuidas seda nähtust nimetatakse?</p>	
<p>2</p>	<p>Selle liigi isalinnud (kellest ühte näete pildil loomaaias) kasvavad kuni 22 kilo raskuseks ja meetri kõrguseks. Emalinnud on poole väiksemad. Tegemist on Ungari rahvuslinnuga. Nimetage linnuliik.</p>	
<p>3</p>	<p>Umbes viiskümmend aastat pärast Kristuse sündi leidis Egiptuses aset kummaline võitlus, mille tunnistajaks oli Rooma kuberner isiklikult ja mida on kirjeldanud Seneca ning kirja pannud Plinius. Üheks osapooleks Niiluse jões toimunud surmaheitluses oli hirmuäratav krokodilliparv. Lõpuks tänu üha suurenevatele kaotustele, olid krokodillid sunnitud võitlusväljalt põgenema, jättes maha arvukalt laipu ja verega segunenud jõevee. Tegelikult söövad need võitjad peamiselt kalu ja kalmaare (ja teisi vähilaadseid), keda nad haaravad oma kooniliste hammastega ning neelavad tervelt alla. Nad elavad karjadena koos, karjas kuni 1000 isendit. Tihtipeale piiravad nad, enne kui sööma hakkavad, kalaparve ühiselt sisse. Kes olid need loomad, kes väljusid heitlusest võitjana?</p>	
<p>4</p>	<p>Küsime Vaikse ookeani rannikualadel (Aleuutidest Mehhikoni) elavat looma. Loom on koos sabaga kuni 150 cm pikk ja 40 kg raske. Elab erinevalt oma lähisugulastest pea sajaprotsendiliselt merevees, kuulub kärplaste hulka ning omal ajal oli äärmiselt hinnatud karusloom (mistõttu 20. sajandi alguseks oli</p> 	 <p>ta peaaegu täielikult hävitatud). Viimase sajandi jooksul on liigi arvukus siiski tugevasti kosunud, sellele on kaasa aidanud jahi- ning nahkade müügi keelud. Üks tema sugulasi elab ka Eestis.</p>
<p>5</p>	<p>Eesti 2008. aasta puuks valiti see, millel erinevalt kõigist teistest Eestis kasvavatest okaspuudest puudub vaik. Tema viljad – punased marikäbid – sisaldavad väga mürgiseid seemneid. Linnud söövad neid käbisid. Linnu pugus seemned ei seedu ja on pärast täiesti idanemisvõimelised – nii ongi linnud nende puude peamised levitajad. Mis puu?</p>	

GEOGRAAFIA

<p>6</p>	<p>Mis linna kaldapealsele ehitatakse selline arhitektuuri-imeks peetav rattakujuline hotell? Pildil paremal on üks selles linnas juba valminud ehitisi.</p>	
<p>7</p>	<p>Küsitav jõgi (koos Lualaba lisajõega 4700 km pikk) on ainuke suur jõgi, mis kaks korda ületab ekvaatori. 20. sajandil on jõgi kaks korda nime vahetanud, nagu ka riik, mille territooriumil ta voolab. Mis jõgi?</p>	
<p>8</p>		<p>See mäetipp kõrgusega 4478 meetrit asub Itaalia ja Šveitsi piiril. Mont Blanci kõrval on tegu arvatavasti tuntuima (ja ka mägironijaile keerukaima) Alpide mäega. Itaaliakeelseks nimeks on mäetipul Cervino, kuid küsime tuntumat (saksakeelset) nime, mille teine pool tähendab "sarve".</p>
<p>9</p>	<p>Lõuna-Ameerika suurima – Maracaibo laguunjärve ja Kariibi mere vahele jääb merelaht, kuhu aastal 1499 jõudis Alonso de Ojeda ja Amerigo Vespucci ekspeditsioon, kellele kohalikud palafitod – vee peale ehitatud külad – meenutasid üht paika Euroopas. Vespucci andis lahele selle Euroopa paiga järgi nime, mis hiljem laienes suuremale alale lahe ümber. Kuidas on selle lahe nimi?</p>	
<p>10</p>	<p>Näete ühe riigi presidenti ja kuulete riigihümni. Kohalikke keeli räägitakse selles riigis enam kui 80. Hümni lauldakse keeles, mis on emakeeleks muuhulgas 1,3 miljonile USA kodanikule. Nii on see keel USA-s inglise, hispaania, hiina ja prantsuse keelte järel viiendal kohal. Nimetage riik.</p>	

ESTICA

<p>11 Selle ansambli muusika on kõlanud nii filmides „Röövlirahnu Martin“, „Cituations“ ja „Ahviaasta“ kui lavastustes „Kilplaste klubi“ ja „Totu Kuul“. Oma esimese kontserdi andis ansambel 2003 suvel, mängides klassikalistele öudusfilmile „Nosferatu“ taustamuusikat. Hiljuti astusid nad üles koos tsirkusestudio Folie`ga ühisetenduses „Kohver“. Ansambel on ilmutanud ka kaks plaati – „Kinocirkus – ehk seikluslikku muusikat põnevatele filmidele“ (2004) ja „Kuul“ (2008). Mis ansambel?</p>	
<p>12</p> 	<p>Pildil on ühe Eesti saare rahvamaja (arhitektid Leonhard Lapin ja Toomas Rein, ehitatud 2000-2001). Mis saare?</p>
<p>13 Mis jõega on tegemist: ta on pikkuselt eesti neljas jõgi (122km) ja teda on kutsutud "Emajõe vanemaks pojaks". Ta saab alguse Pandivere kõrgustikult Simuna lähedalt ja suubub Emajõkke. Tema lisajõed on Onga, Kaave, Pikknurme, Umbusi, Imukvere, Peedla jt. Nimetage see jõgi.</p>	<p>15 Kes on see spordimees?</p>
<p>14 Kord oli ta teatris pika venitamise peale poolnaljaga pahandanud: "Teater pole mingi vorstivabrik! Ma olen kunstnik." Nii ongi tema hüüdnimeks Kunstnik. Tema paljude teatrirollide hulgas on Hamlet, Tartuffe, Mercutio, Athos. Lavastajadebüüdiks oli tal muusikal "Chicago", suvel 2007 etendus tema sünnilinnas Pärnus tema lavastatud ooper "Carmen". Ta on oma kätega kaks pesuehtsat ja merekõlblikku purjekat valmis meisterdanud. Kunagi teenis ta Linnateatris puutöömehena näitlejapalgale lisa. Kes?</p>	

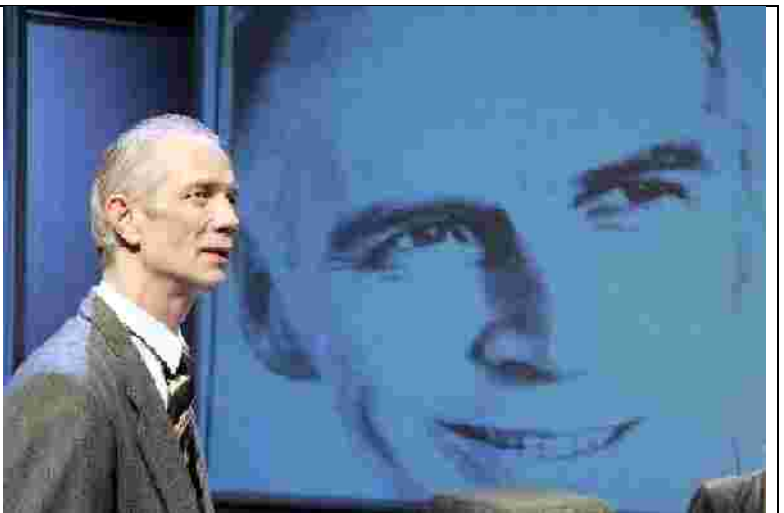
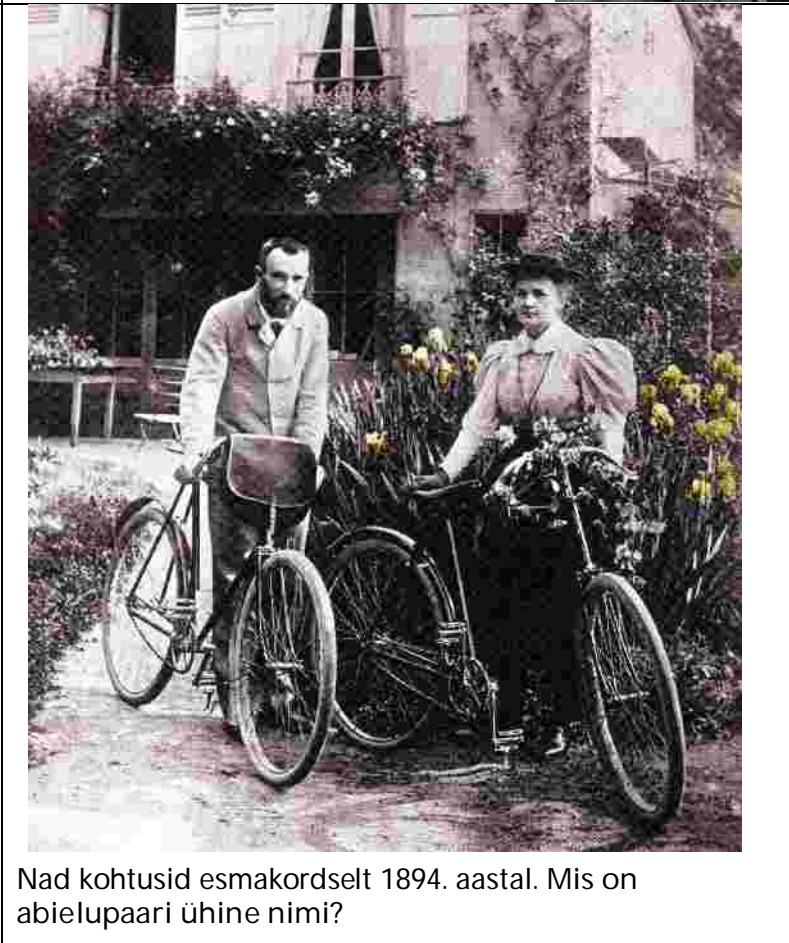

AJALUGU

16		<p>See valgest marmorist gigantne monument on püstitatud pildiloleva mehe mälestuseks. Ehitisega alustati 1885. aastal. Poolvalmis ehitis kuulutati avatuks 1911, kui möödus 50 aastat mehe elu tähtsündmusest. Ehitises asuvad Isamaa altar ja Tundmatu sõduri haud, põleb Igavene tuli. Linlased kutsuvad ehitist "pulmatordiks", "kirjutusmasinaks" ja "luukereks", kuna ta sellesse linna just kuigi hästi ei sobi. Mis linnas see ehitis asub?</p>
17	<p>Kui Toomas Hendrik Ilves valiti Eesti presidendiks, pidi ta loobuma Euroopa parlamendi liikme kohast. Ilvese koha Europarlamendis täitis Eesti Lastekaitseliidu president. Kes?</p>	
18	<p>Külastajad tulid Hingedeülendamise väravani ja jõudsid siis eesõue, kust viis tee Keskpäevaväravani. Seejärel ületasid külastajad välisõues vastavalt oma seisusele ühe viiest marmorsillast üle Kuldjõena tuntud kanali, läbisid Ülima Harmoonia värava ning jäid ootama, kuni neid kutsuti Ülima Harmoonia saali. Kelle juurde külalisi kutsuti?</p>	
19	<p>Dumas` romaani "Kümme aastat hiljem" üheks peategelaseks on mees, kes pidi kardinal Mazarini järglasena saama Prantsusmaa peaministriks. Paraku oli ta rahandusministrina (surintendant des finances) tühjaks teinud riigi rahakoti ja Louis XIV otsustas mehest vabaneda. Arreteerimise viis läbi 1661. aastal musketäride kapten Charles d`Artagnan, tolle suve sündmustest romaani II osa peamiselt räägibki. Kelle arreteeris d`Artagnan?</p>	
20	<p>Dmitri Sostakoviči 11. sümfoonia nimeks on üks aastaarv. Sama aasta sündmuse kajastab Mark Soosaare film "Jõulud Vigalas". Mis aasta?</p>	

SPORT

21	<p>Millises klubis pallivad brasiillased Mozart ja Welliton ning argentiinlane Christian Omar Maidana, austerlane Martin Stranzl ja rumeenlane Florin Costin Soava? Väravas seisab meilegi tuttav horvaat Stipe Pletikosa. Varem on selle klubi nimekirja kuulunud ka brasiillane Antonio Geder, duubelrivistusse Tarmo Kink. Selle 1922 loodud klubi hüüdnimeks on „liha“, aga vastased kutsuvad neid „sigadeks“.Tollal oli klubi nimeks „Toitlustustöötajad“.</p>		
22	<p>Kes on piltidel? (1 õige – 1 punkt)</p>		
23	<p>Millise spordiala MM-il võisteldakse nii keirinis kui scratchis? Selle spordiala viievõistlust nimetatakse omniumiks. Kõige enam MM-medaleid on sel alal kogunud prantslane Arnaud Tournaut - 19, sh 14 "kulda", ja šotlane Chris Hoy - 18, sh 9 "kulda". Ala kuulub ka OM-i kavva. Palume vastata nii täpselt kui võimalik.</p>		
24		<p>2007-2008. aasta suusahüpete MK-sarja alustas küsitav ülivõimsalt: talle kuulusid kuue esimese etapi võidud (kõigi aegade parim hooaja algus). Üleüldse võitis ta sel hooajal 10 etappi ning ka kogu MK-sarja. Varasemast ajast on ta kahekordne olümpiavõitja ning neljakordne (sealhulgas suusalennu) maailmameister. Kes?</p>	
25	<p>Millise tiimi nimi on inspireeritud Disney filmist? Alles teisel aastakümnel peale asutamist võitis see tiim oma spordiala kõige prestiižikama trofee. Pildil näete tiimi mustas särgis mängimas Todd Bertuzzit.</p>		

TEADUS-TEHNIKA

<p>26</p>	<p>Eesti Draamateatri näidend „Sigma-Tau-C705“ jutustab kosmoloogi ja filosoofi elust, kes sündis 1919 Vladivostoki lähedal ning suri 1994 Tallinnas. Õppis 1930. aastate lõpul Leningradi ülikoolis füüsikat, oli Eesti Teaduste Akadeemia asepresident ning Eesti Nõukogude Entsüklopeedia peatoimetaja. On kirjutanud uurimusi aegruumi topoloogiast, lõpmatusest ja sümmeetriast. Kellest on jutt ja kes teda draamateatris mängib?</p>	
<p>27</p>	 <p>Nad kohtusid esmakordselt 1894. aastal. Mis on abielupaari ühine nimi?</p>	<p>28 Astronoom William Herschel töötas mõnda aega Indias, kus teda abistasid kohalikud sõdurid. Kui need ühtmoodi tõmmudena palgasabas seisid, ei suutnud Herschel neid eristada ja nad hakkasid Herschelit tüssama, sättides end mitu korda rahasappa. Herschel sai pettustest jagu, võttes kasutusele ... mille?</p>
<p>30</p>	<p>*** Qashqai näeb välja nagu maastikuauto, kuid firma soovib sellega maastikule mitte kippuda. Päril lootusetu too maastiku vältimiseks tehtud "maastikuauto" siiski pole. Küsitava auto mudel on saanud oma nime Iraanis elava turgi rändrahva järgi. Millise autofirma mudelist on jutt?</p>	

KIRJANDUS, TEATER, KINO

31	<p>Ühiselt raamatuid kirjutavad sugulased Anders Jacobsson (sünd. 1963) ja Sören Olsson (sünd. 1964) on käesoleva aja põhjamaade tuntuimad noorsookirjanikud. Eesti keeles on ilmunud nende teosed ... Beebinägu; ... ja austajannad; ... ja batsillid; ... ja poisid; ... ja rannapruudid; ... ja vennad, ... i mured; ... i mõtisklused; ... i uued mõtisklused; ... I uhiuued mõtisklused; ... i pihtimused, ... i piinad, ... i päevik; ... i pääsemine; ... i vägiteod. Kes on nende raamatute peategelane (milline nimi puudub punktiirilt)?</p>		
32	<p>Kes on fotol olevad näitlejad?</p> 	33	<p>Andrus Kivirähu "Rehepapi" pikem pealkiri viitab kuule, mil selle raamatu tegevus toimus. Mis kuul siis selle raamatu tegevus toimub?</p>
34		<p>Kes on pildil esiplaanil? See 1948. aastal sündinud mees on üks Fidel Castro sõpradest.</p>	
35	<p>Nimetage see hiljuti meie kinodesse jõudnud film, mille Philip Pullmanni raamatu põhjal lavastas Chris Weitz. See raamat on valitud viimase 70 aasta brittide parimaks lasteraamatuks. Selles filmis mängivad Dakota Blue Richards, Nicole Kidman, Daniel Craig, Eva Green, Ian McKellen.</p>		

KUNST JA MUUSIKA

36	Kes on teose "Capri maastik" autor? Tegemist on teadaolevalt kõige kallimalt - 2 miljoni krooni eest müüdud eesti kunstiteosega, müük toimus 2007 sügisel Haus Galerii juubelioksjonil.	
37	See 1965. aastal Hannoveris asutatud ning siiani aktiivselt tegutsev ansambel on end ajalukku viinud kui Saksamaa läbi aegade edukaim rockgrupp. Ansambli suurim hitt kujunes 1990. aastal külma sõja lõpu ning Berliini müüri langemise sümboliks (lugu pärines samal aastal ilmunud albumilt „Crazy World“). Aastal 2008 on bändi koosseis: Klaus Meine, Rudolf Schenker, Matthias Jabs, Pawel Maciwoda, James Kottak. Ansambel on mitmel korral esinenud ka Eestis. Küsime ansamblit.	
38		Näete Edouard Manet` üht tuntumat maali. Töö on saanud inspiratsiooni Giorgione kuulsast maalist "Suplejad". Kuidas on Manet` maali` pealkiri? Samanimelise filmi on teinud Priit Pärn.
39	Kes on see 1984.a. Ontarios sündinud lauljatar, helilooja, modell ja näitleja? Esialgse tuntuse sai ta oma "skeidi" imagoga, aga on nüüdseks loobunud sellest. Oma muusikažanri kohta on ta öelnud, et "ma ei ole punkar". Temalt on ilmunud albumid "Let Go ", "Under My skin", "The Best Domn Thing". Esinenud on ka Eestis.	
40	Kes on helilooja?	

<p>41</p>	 <p>Näete detaili ainsalt Euroopas täna käibelolevalt rahatähelt, mille eest saab enam kui 10 000 Eesti krooni. Raha nimiväärtus on 500 ühikut. Mis riigis on see raha kasutusel?</p>	<p>42 Mis lippu näete?</p>
	<p>43 Aastal 1877 asutatud Theodor Grünvaldi nahavabrikust sai Eesti ajal A/S Union. Aastast 1950 kuni likvideerimiseni 1998 kandis ettevõtte sotsialismiajale kohast nime. 1977-1985 kolis vabrik Maakri tänavalt uude hoonesse Laki tänaval. 1988 toodeti vabrikus 3,9 miljonit jalatsipaari. Mis nime see vabrik kandis?</p>	
<p>44</p>	<p>See Londonis asutatud firma sai tuntuks 1950ndatel aastatel, kui hakkas tootma tikutoosisuurustes pakendites olevaid mudelautosid. Hiljem jõuti maailma suurimaks autotootjaks, tootes nädalas üle 5 miljoni sõiduki (tõsi küll, tegemist polnud pärisõidukitega). Praegu on see firma ja kaubamärk kontserni Mattel valduses. Milline firma ja kaubamärk?</p>	
<p>45</p>	 <p>Näete ühe riigi rahvusliku lennukompanii embleemi...</p> <p>... ja siin on selle riigi president ühel pildil muusik Bonoga. 80% maailma apelsinimahlast on purkidesse ja pakkidesse pandud just seal riigis. Mis riik?</p>	

VARIA

46	Millega said 2007. aastal tuntuks Rainer Sternfeld (fotol), Andrus Laidre, Kadri Kiho ja Anton Savi?	
47	See firma Codemasters poolt toodetud ühe spordiala teemaliste arvutimängude sari koosneb tänaseks kuuest mängust, millest esimene ilmus 1998 ja seni viimane 2006. Sarja jätkumine on aga ebaselge, seoses mängule nime andnud isiku hukkumisega 2007. aastal toimunud helikopteriõnnetuses. Küsime arvutimängude sarja nime.	
48	„Endeavour“-iga reisinud James Cook'il oli kaasas üks neljajalgne reisija, kes oli kaaslaseks juba ka Samuel Wallisel, kui too tegi maadeavastusi oma „Dolphin“-iga. Temast pidasid eriti lugu just laevaohvitserid. Lihtmadrustele, kes looma eest hoolitsema pidid, see tegelane paraku eriti rõõmu ei valmistanud. Kes oli see salapärane tegelane?	
49	<p>Mis aasta? (+/- 1 aasta – 1 punkt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • eraldusid Tšehhimaa ja Slovakkia, Tšehhoslovakkia riik lakkas olemast; • Moskvast piirati ja rünnati vanameelsete hõivatud Valget Maja; • Aserbaidžani kodusõda; endine kommunistlik liider Heydar Alijev kukutas president Albufaz Elchibey; • Gruusia endine president Zviad Gamsahurdia leiti tapetuna; • suri Belgia kuningas Badouin ja troonile sai tema vend Albert II; • Eestis toimus jäägriis; Eesti Vabariik võeti Euroopa Nõukogu täisliikmeks; • Leedu presidendiks valiti Algirdas Brazauskas; • Liechtensteini peaministriks sai 28-aastane Mario Frick, Euroopa noorim valitsusjuht; • Läti presidendiks valiti Guntis Ulmanis; • MTV-s debüteerisid Beavis ja Butthead. 	
50	<p>Seda tuntud toodet tarbitakse peaaegu igas võimalikus ja võimatus kohas. 1920-ndatel laienes see toode ka Hiinamaale, kusjuures firma valis selle turustamise nimeks hieroglüüfid, mis hääldades kõlasid samamoodi nagu selle toote inglisekeelne nimi, kuid tähendas tegelikult kas „hammusta vahast konnapoega“ või „vahasse surutud mära“. Praegu kasutatakse hieroglüüfe, mis tähendavad „hea suu, hea mõnu“ või „õnnetunne suus“: ? ? ? ?</p> <p>Just seda toodet reklaamisid esimesed kuus Tallinna reklaamtrammi alates märtsist 1993. Mis tootega on tegemist?</p>	

VASTUSED

LOODUS			GEOGRAAFIA		
1	El Niño	JN+AO	6	Dubai	TS+AO
2	trapp	AO	7	Kongo (aastail 1971-1997 Zairi) jõgi	TS+AO
3	delfiinid	TS+AO	8	Matterhorn	MR+AO
4	merisaarmas ehk kalaan	MR+AO	9	Venezuela (väike Veneetsia)	TS+AO
5	jugapuu	MV+AO	10	Filipiinid (hümni lauldi tagalogi keeles)	IS+AO

ESTICA			AJALUGU		
11	Kriminaalne Elevant	TS	16	Rooma (kuningas Vittorio Emmanuele II)	AO
12	Kihnu saar	MR	17	Katrin Saks	AO
13	Pedja jõgi	MV	18	Hiina keiser	JN
14	Marko Matvere	JN+AO	19	Nicolas Fouquet	AO
15	Andres Raja	IS	20	1905	AO

SPORT			TEADUS-TEHNIKA		
21	Moskva Spartak	TS	26	Gustav Naan & Rein Oja	MR+IS
22	Nick Heidfeld, Robert Kubica	MR	27	Pierre ja Marie Curie	TS
23	jalgratta trekisõit	TS	28	sõrmejäljed	JN
24	Thomas Morgenstern	MR	29	välised kõvakettad	AO
25	Anaheim Ducks	TS+AO	30	Nissan	IS

KIRJANDUS, TEATER, FILM			KUNST JA MUUSIKA		
31	Bert	IS	36	Konrad Mägi	IS
32	Lindsay Lohan ja Jamie Lee Curtis	IS	37	Scorpions	MR
33	november	MV	38	Eine murul	TS+IS
34	Gérard Depardieu	TS	39	Avril Lavigne	MV
35	Kuldne kompass	MV+IS	40	Antonio Vivaldi – Aastaajad (Kevad)	IS

POLIITIKA, MAJANDUS			VARIA		
41	Läti (500 latti)	AO	46	vabadussamba projekti autorid	IS
42	Tiibet	IS	47	Colin McRae Rally	MR
43	Kommunaar	AO	48	kits	TS
44	Matchbox	IS	49	1993	MR+IS
45	Brasiilia	IS+AO	50	Coca Cola	TS+AO

KÜSIMUSTE AUTORID:

Indrek Salis, Aare Olander, Tenno Sivadi, Jevgeni Nurmla, Mati Räli, Mart Vellama